

ÚSTAV PRE VÝSKUM VEREJNEJ MIENKY
PRI ŠTATISTICKOM ÚRADE SR

**NÁZORY OBČANOV NA ZAVEDENIE SPOLOČNEJ MENY EURO
– DECEMBER 2008**

(INFORMATÍVNA SPRÁVA Z PRIESKUMU VEREJNEJ MIENKY)

DECEMBER 2008

Obsah:

Úvod	3
Metodika prieskumu	3
I. Informovanosť o zavedení eura	4
II. Očakávania súvisiace so zavedením eura	9
III. Vnímanie potenciálnych prínosov a nevýhod zavedenia eura	12
IV. Subjektívne vnímanie vývoja spotrebiteľských cien vybraných tovarov a služieb	15
Zhrnutie	18

Úvod

Vstup Slovenskej republiky do eurozóny predpokladá pripravenosť nielen slovenského hospodárstva, ale aj verejnosti. Zmena, ktorú zavedenie eura predstavuje, sa dotkne mnohých oblastí života občanov Slovenska. Ako každá zmena, aj táto sa odráža vo verejnosti v istých očakávaniach prínosov, ale aj v obavách. Pravidelné monitorovanie názorov verejnosti, ako aj jej informovanosti, môže prispieť k eliminácii rizík súvisiacich s prechodom na spoločnú európsku menu.

Ústav pre výskum verejnej mienky pri ŠÚ SR na základe uznesenia vlády SR realizoval ďalší z pravidelných prieskumov verejnej mienky týkajúci sa názorov a informovanosti občanov o zavedení eura na Slovensku, pričom v centre pozornosti zisťovania boli nasledujúce oblasti:

- informovanosť občanov o zavedení eura
- očakávania súvisiace so zavedením eura
- vnímanie potenciálnych prínosov a nevýhod zavedenia eura
- subjektívne vnímanie vývoja spotrebiteľských cien vybraných tovarov a služieb.

Metodika prieskumu

Predkladaná informatívna správa sa opiera o prieskumy verejnej mienky realizované v období júna až novembra 2008 Ústavom pre výskum verejnej mienky pri ŠÚ SR. Údaje pre posledný novembrový prieskum sa zbierali od 18. do 24. novembra 2008.

Ústav pre výskum verejnej mienky používa vo svojich prieskumoch štandardnú metodiku. Výberové vzorky sú vytvorené na základe štatistických údajov zo zdroja Sčítanie obyvateľov, domov a bytov Slovenskej republiky v roku 2001 a aktualizovaných údajov Štatistického úradu. Základný súbor tvorí 4 416 076 obyvateľov SR vo veku 16 a viac rokov k 31. 12. 2005. 1/

Reprezentatívny výberový súbor SR predstavujú respondenti vo veku 16 a viac rokov. Je utvorený voľným kvótovým výberom so znáhodnením v poslednom kroku, pričom kontrolovanými premennými sú pohlavie, vek, národnosť, vzdelanie, veľkosť bydliska respondenta a kraj. Po zhodnotení úrovne terénnych prác a kontrole jednotlivých dotazníkov bolo na konci novembra 2008 na spracovanie odovzdaných 1335 dotazníkov. Vo všetkých prieskumoch, o ktoré sa správa opiera, sa pri uvažovanej 5 %-nej hladine významnosti potvrdila reprezentatívnosť výberového súboru podľa kvótových znakov pohlavie, vek, vzdelanie, národnosť, veľkostná skupina obce a kraj.

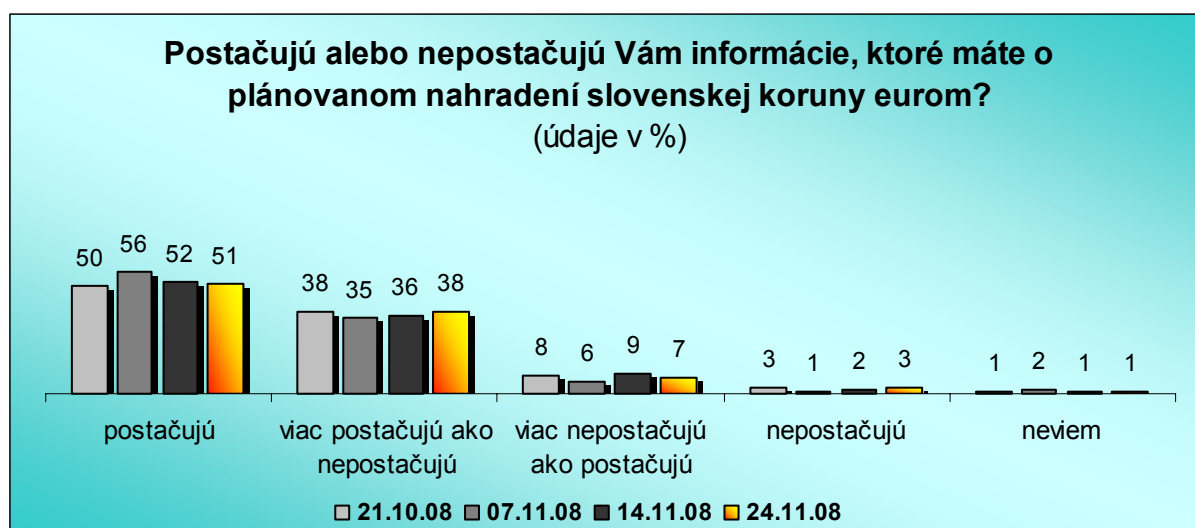
1/ Vekové zloženie obyvateľstva SR v roku 2005. Demografická a sociálna štatistika. ŠÚ SR, 2006 a Sčítanie obyvateľov, domov a bytov Slovenskej republiky v roku 2001 ŠÚ SR Bratislava.

I. Informovanosť o zavedení eura

Počas novembra 2008 informácie o zavedení eura postačovali alebo viac postačovali ako nepostačovali 88 až 91 % občanov vo veku 16 a viac rokov. Tieto údaje dokladujú naďalej pretrvávajúcu vysokú mieru informovanosti. Informácie v priebehu spomínaného obdobia nepostačovali 1 až 3 % oslovených a viac nepostačovali ako postačovali 6 až 9 % opýtaných. V novembri 2008 nenastal žiadny významnejší posun v početnostiach odpovedí. Výnimku tvorí prieskum zo začiatku novembra, v ktorom bol zaznamenaný nárast odpovede „informácie mi postačujú“ o 6 percentuálnych bodov oproti prieskumu z konca októbra. V ostatných variantoch odpovedí bol maximálny rozdiel medzi jednotlivými prieskumami na úrovni 3 percentuálnych bodov.

Detailnú štruktúru odpovedí ako aj znenie otázky uvádza nasledujúci graf č. 1.

Graf č. 1

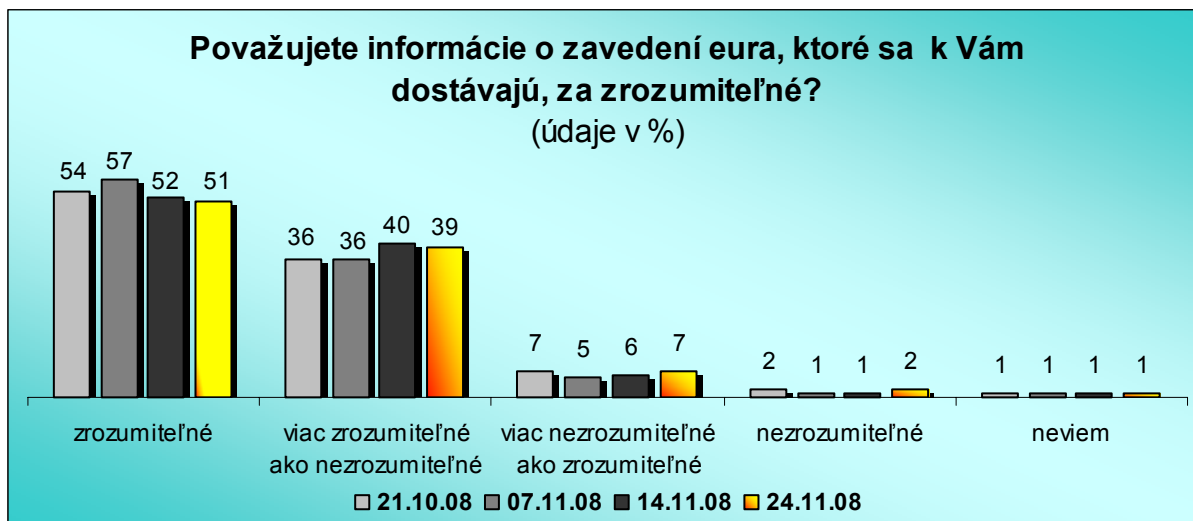

Z hľadiska sledovaných sociodemografických skupín možno konštatovať, že informácie o zavedení eura v poslednom novembrovom prieskume nepostačovali alebo viac nepostačovali ako postačovali častejšie ako v celoslovenskom priemere dôchodcom, občanom maďarskej národnosti, ľuďom vo veku nad 60 rokov a taktiež obyvateľom so základným vzdelaním.

Poskytované informácie o zavedení eura považuje viac ako polovica občanov vo veku 16 a viac rokov za zrozumiteľné. Počas novembra 2008 sa ich podiel pohyboval v rozmedzí od 57 % na začiatku novembra po 51 % na konci novembra 2008, pričom tento rozdiel, 6 percentuálnych bodov, je zároveň najväčším rozdielom zaznamenaným v jednotlivých variantoch odpovedí na túto otázku počas všetkých novembrových prieskumov. Za zrozumiteľné alebo za viac zrozumiteľné ako nezrozumiteľné považovalo poskytované informácie na začiatku novembra 2008 až 93 % respondentov, čo predstavuje namerané maximum od začiatku systematického skúmania v júni 2008. Na konci novembra 2008 klesol ich podiel na úroveň 90 %. Podiel respondentov považujúcich informácie o zavedení eura za nezrozumiteľné alebo viac nezrozumiteľné ako zrozumiteľné nepresiahol počas novembra 2008 hranicu 9 %.

Presné znenie otázky a početnosti jednotlivých odpovedí uvádza graf č. 2 na nasledujúcej strane.

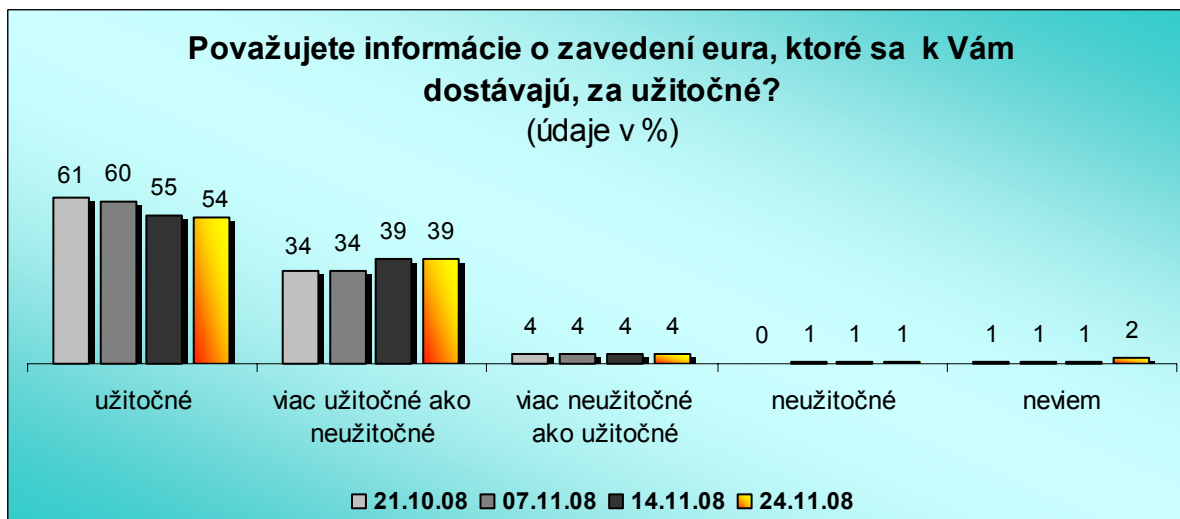
Graf č. 2

Podobne ako hodnotenie zrozumiteľnosti poskytovaných informácií, aj hodnotenie ich užitočnosti sa udržalo počas novembra 2008 na svojich maximálnych hodnotách. Spomínané informácie považovalo za užitočné alebo viac užitočné ako neužitočné od 94 % na začiatku novembra po 93 % občanov na konci novembra 2008. Hoci maximum týchto odpovedí bolo namerané na konci októbra 2008 na úrovni 95 %, rozdiel pri porovnaní s novembrovými prieskumami nepresiahol 2 percentuálne body. Naopak, za neužitočné alebo za viac neužitočné ako užitočné ich považovalo počas celého novembra 2008 stabilne 5 % výberového súboru.

Presné znenie otázky, ako aj jednotlivých odpovedí s ich nameranými frekvenciami, sa nachádza v grafe č. 3.

Graf č. 3

Slovenská televízia je rozhodujúcim médiom podávajúcim informácie o zavedení eura. Myslia si to takmer tri pätiny respondentov (57%). Dôležitú úlohu pri informovaní o vstupe do eurozóny plnia aj ostatné televízie (49%), denná tlač (41%) a po prvýkrát aj informačné materiály (35%).

Oproti začiatku novembra došlo k 16 %-nému nárastu čerpania informácií o prijatí eura z letákov a brožúr, ktorý súvisí s distribuovaním zásielok s kalkulačkou a informačnými materiálmi do schránok slovenských domácností. V hodnotenom období od posledného októbrového prieskumu došlo zároveň k miernemu poklesu, o 5 percentuálnych bodov, pri uvádzaní iných rádií ako zdroja informácií o vstupe do eurozóny. Nasledujúca tabuľka prináša výsledky štyroch najaktuálnejších prieskumov.

Tabuľka č. 1

Odkiaľ čerpáte informácie o zavedení eura? 1/	(údaje v %)			
	21.10. .08	7.11. 08	14.11. .08	24.11. .08
Z STV	59	53	58	57
Z iných televízií	55	48	49	49
Z dennej tlače	42	42	42	41
Z informačných materiálov (z letákov, z brožúr, ...)	19	19	31	35
Od priateľov a známych	27	23	25	26
Od členov rodiny	27	21	25	25
Zo Slovenského rozhlasu	26	22	25	22
Z týždenníkov, mesačníkov a časopisov	23	21	24	21
Z iných rádií	19	14	16	15
Z internetovej stránky www.euromena.sk	16	14	15	15
Z iných internetových stránok	15	11	12	13
Od spolupracovníkov	15	11	15	12
Z vonkajšej reklamy (z veľkoplošnej reklamy-billboardov, plagátov...)	12	11	12	10
Z prednášok a besied	4	5	7	5
Z bezplatnej telefónnej info linky	0	1	1	3
Z iných zdrojov	2	1	2	2
Nezaujímam sa o zavedenie eura	3	6	4	3
Neviem	0	1	0	0

1/ Vzhľadom na možnosť uviesť viac odpovedí súčet percent presahuje 100

Hlavnými témami, ktoré v súvislosti s prijatím eura zaujímajú slovenskú verejnosť sú opäť vplyv zavedenia eura na životnú úroveň a fungovanie domácností (37%), ďalej ako sa prejaví vstup do eurozóny na úrovni maloobchodných cien (32%) a v čom možno vidieť hlavné výhody a nevýhody zavedenia eura (29%).

Najvyšší nárast oproti poslednému októbrovému prieskumu – o 4 percentuálne body – bol zaznamenaný pri záujme o vplyv zavedenia eura na hospodárstvo Slovenska. Naopak najvýraznejší, 5 %-ný pokles zaznamenal prieskum pri záujme o vzhľad a ochranné prvky eurových bankoviek a mincí. Výsledky z posledného októbrového a z novembrových prieskumov prináša tabuľka č. 2.

Tabuľka č. 2

Ktoré informácie o zavedení eura by ste predovšetkým chceli získať? 1/(údaje v%)				
	21.10. 08	7.11. 08	14.11. 08	24.11. 08
O vplyve zavedenia eura na životnú úroveň a fungovanie domácností	39	35	36	37
O vplyve zavedenia eura na úroveň cien tovarov a služieb	36	32	33	32
O výhodách a nevýhodách zavedenia eura	32	29	35	29
O spôsobe ochrany spotrebiteľov	23	23	22	22
O vzhľade a ochranných prvkoch eurových bankoviek a mincí	26	22	22	21
O vplyve zavedenia eura na hospodárstvo Slovenska	17	19	19	21
O tom, ako sa treba pripraviť na zavedenie eura	15	15	14	16
O spôsobe výmeny slovenskej koruny za euro	12	10	11	11
O postupnosti krokov pri zavedení eura	11	9	11	11
O dvojitom zobrazovaní cien v slovenských korunách a eurách	7	7	6	6
O výmennom kurze	4	5	4	3
Iné odpovede	1	1	1	1
Žiadne	7	11	9	9
Neviem	1	2	2	1

Bližšie informácie o vplyve zavedenia eura na životnú úroveň a fungovanie domácností si želajú vedieť častejšie, ako je priemer za celé Slovensko, obyvatelia Košického kraja, oslovení vo veku nad 60 rokov a ženy.

Vplyv zavedenia eura na úroveň cien tovarov a služieb zaujíma predovšetkým obyvateľov Banskobystrického kraja a respondentov vo veku 60 a viac rokov.

Výhody a nevýhody zavedenia eura sú problematikou, ktorá najviac oslovila a bližšie informácie o nej chcú vedieť najmä účastníci prieskumu z obcí od 2 tisíc do 10 tisíc obyvateľov.

1/ Vzhľadom na možnosť uviesť viac odpovedí súčet percent presahuje 100

Ďalšia časť prieskumu sa zamerala na monitorovanie oboznámenosti verejnosti o harmonograme príprav na zavedenie eura. Spomedzi predložených výrokov, ktoré mali respondenti hodnotiť ako pravdivé alebo nepravdivé, prejavili oslovení najvyššiu znalosť pri tvrdení, že ceny budú uvádzané v korunách a eurách do roku 2013. To, že uvedený termín sa nezakladá na pravde, vedelo až 93 % oslovených. S ďalším výrokom, že rub a líce eurových mincí sú vo všetkých krajinách rovnaké, nesúhlasilo, a tým uviedlo správnu odpoveď 91 % účastníkov prieskumu. Viac ako štyri pätiny oslovených (82%) správne reagovali, keď nesúhlasili s tvrdením, že termín zavedenia eura je 31. január 2009. O 16. januári 2009, ako poslednom termíne, kedy sa bude platiť slovenskou menou vedia podľa aktuálneho prieskumu tri štvrtiny opýtaných (75%). Nižšia miera vedomostí zo strany slovenskej verejnosti bola zaznamenaná pri posledných dvoch výrokoch, pričom 44 % respondentov správne uviedlo, že konečným termínom na výmenu slovenských bankoviek v komerčných bankách je 31. december 2009 a najmenej známym faktom je, že Národná banka Slovenska bude slovenské bankovky vymieňať bez časového obmedzenia. Tento výrok považovala za správny iba približne tretina oslovených (34%).

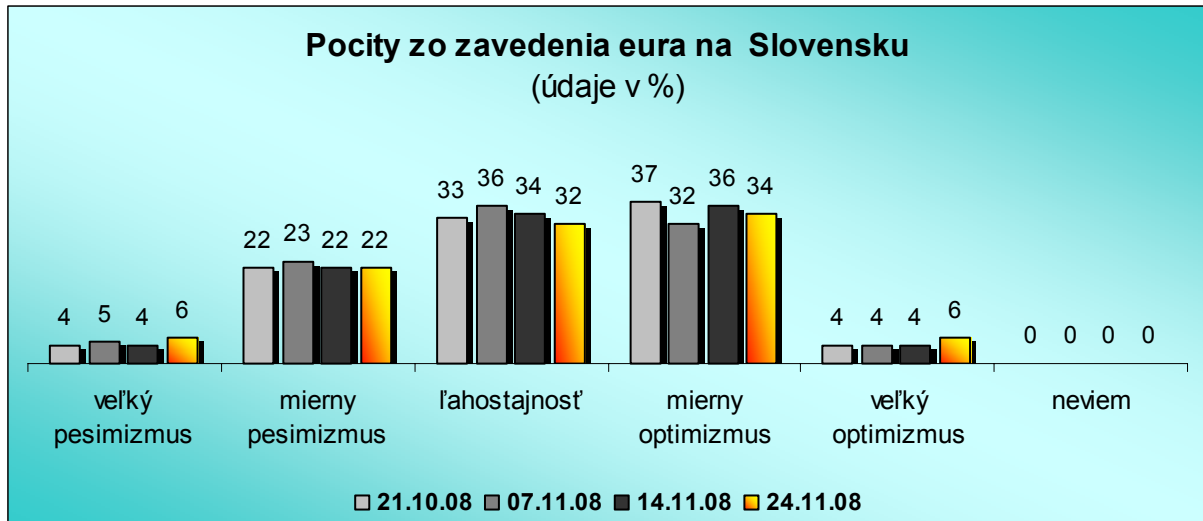

II. Očakávania súvisiace so zavedením eura

V ďalšej časti prieskum mapoval, s akými pocitmi očakáva verejnosť zavedenie eura na Slovensku. Respondenti mali možnosť vyjadriť svoje pocity na 11 stupňovej škále od +5 po -5, pričom +5 znamená najväčší optimizmus, 0 ľahostajnosť a -5 najväčší pesimizmus.

Kvôli väčšej názornosti bola táto škála zredukovaná a výsledky z posledných štyroch prieskumov uvádza nasledujúci graf č. 4.

Graf č. 4

Najčastejším pocitom, s ktorým verejnosť očakáva zavedenie eura, bol počas novembra 2008 mierny optimizmus, s podielom 34 % na konci novembra tohto roku. Výnimku tvorí iba prieskum zo začiatku novembra, kedy sa stala najčastejším pocitom ľahostajnosť. Druhým najčastejším pocitom sa na konci novembra stala ľahostajnosť, pričom podiel tohto pocitu v novembri 2008 klesal z hodnoty 36 % na hodnotu 32 %. Mierny pesimizmus sa pohyboval v rozmedzí od 22 % po 23 %, približne rovnaký podiel dosahovali veľký pesimizmus a veľký optimizmus od 4 % po 6 %. V týchto odpovediach počas novembra 2008 zmena nepresiahla 2 percentuálne body.

Celkovo bolo v súvislosti so zavedením eura na konci novembra 2008 optimisticky naladených 40 % občanov, pričom štatisticky významne častejšie ako v celoslovenskom priemere sa takéto pocity vyskytovali u podnikateľov a živnostníkov, u ľudí s vysokoškolským vzdelaním, ďalej u socio-profesijnej skupiny zamestnancov, u skupiny ostatných ekonomicky neaktívnych, ktorú tvoria najmä študenti, a ďalej u ľudí vo veku od 16 do 29 rokov.

S deklarovanou ľahostajnosťou očakáva zavedenie eura 32 % občanov, pričom na konci novembra 2008 uvádzala tento pocit zo sledovaných sociodemografických skupín častejšie iba socio-profesijná skupina robotníkov.

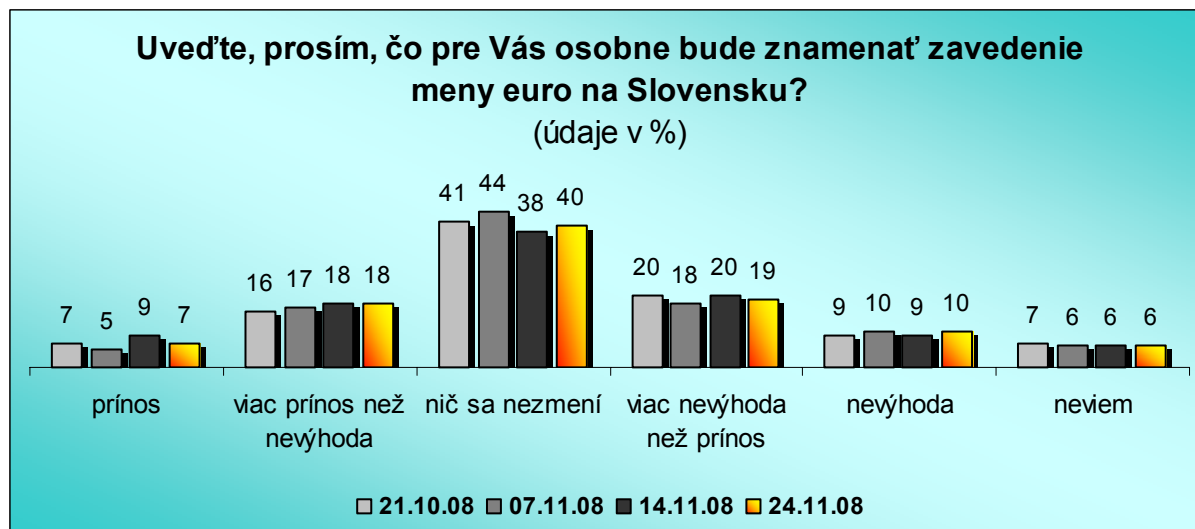
Podiel pesimisticky naladených občanov v súvislosti so zavedením eura na Slovensku dosiahol v poslednom prieskume 28 % a tento pocit je typický najmä pre ľudí vo veku nad 60 rokov a pre dôchodcov, ale aj pre nezamestnaných a ľudí so základným vzdelaním.

Podobne ako v predchádzajúcich mesiacoch, aj v novembri 2008 sa najväčší podiel obyvateľov Slovenska domnieva, že zavedením eura sa pre nich osobne nič

nezmení. Toto presvedčenie malo, podľa posledného prieskumu, 40 % oslovených. Hoci v novembri podiel tejto odpovede varioval, v porovnaní s koncom októbra 2008 prišlo k poklesu o 1 percentuálny bod. Na konci novembra 2008 vnímalo zavedenie eura ako prínos alebo ako viac prínos než nevýhodu 25 % populácie vo veku 16 a viac rokov, pričom oproti koncu októbra nastal nárast o 2 percentuálne body. Ako nevýhodu alebo viac nevýhodu než prínos vníma zavedenie eura 29 % obyvateľov, pričom tento podiel bol v novembri 2008 ustálený.

Presné znenie otázky, ako aj podiely jednotlivých odpovedí uvádza nasledujúci graf č. 5.

Graf č. 5

Názor, že zavedením eura sa osobne nič nezmení, majú častejšie ako v celoslovenskom priemere ľudia vo veku od 30 do 44 rokov, socio-profesijná skupina robotníkov a zamestnanci.

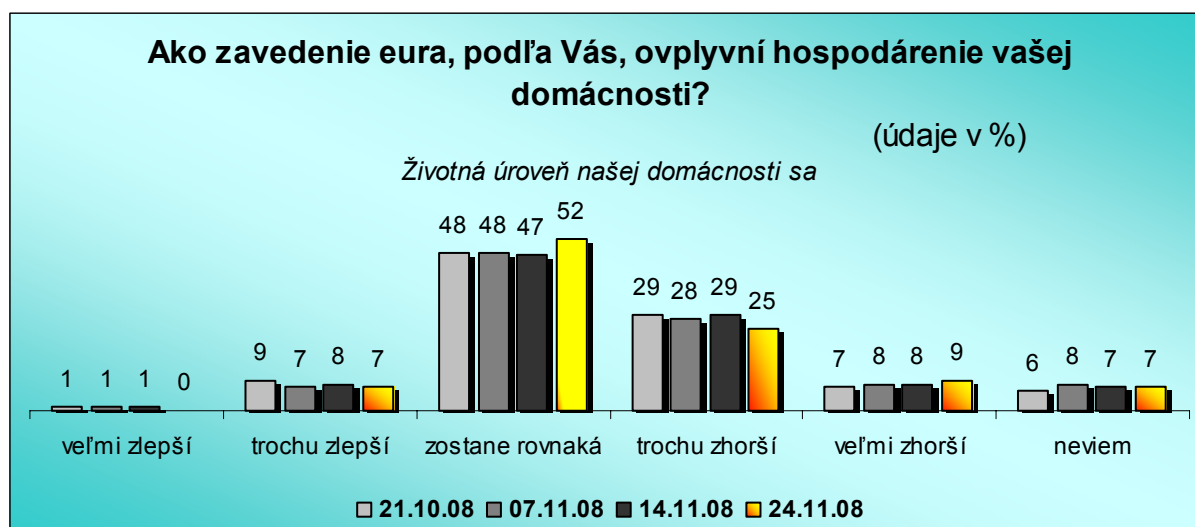
Zavedenie eura ako osobne nevýhodné alebo viac nevýhodné než prínosné deklarovali častejšie dôchodcovia, ľudia vo veku nad 60 rokov, nezamestnaní, respondenti so základným vzdelaním, ale aj občania SR maďarskej národnosti.

Naopak, zavedenia eura považuje za osobný prínos alebo viac prínos než nevýhodu skupina podnikateľov a živnostníkov, ďalej ľudia s vysokoškolským vzdelaním, ľudia vo veku od 16 do 29 rokov, zamestnanci a ostatní ekonomicky neaktívni.

Potenciálnym vplyvom zavedenia eura na hospodárenie domácnosti sa zaoberala ďalšia časť prieskumu. Na konci novembra 2008 si viac ako polovica, presnejšie 52 % občanov vo veku 16 a viac rokov myslí, že zavedenie eura nebude mať vplyv na hospodárenie ich domácnosti. V poslednom októbrovom, prvom a druhom novembrovom prieskume tohto roku sa tento podiel pohyboval na úrovni 47 % až 48 %. Medzi druhým a tretím novembrovým prieskumom nastal nárast o 5 percentuálnych bodov na spomínanú úroveň 52 %. Štvrtina opýtaných si myslí, že sa životná úroveň ich domácnosti trochu zhorší a 9 % sa domnieva, že životná úroveň sa zhorší veľmi. Spolu zhoršenie životnej úrovni domácnosti predpokladá 34 %, pričom v porovnaní s údajmi z konca októbra 2008 ide o pokles o 2 percentuálne body. O zlepšení životnej úrovne svojej domácnosti zavedením eura je spolu presvedčených 7 % respondentov a v porovnaní s koncom októbra 2008 prišlo k poklesu v týchto odpovediach o 3 percentuálne body.

Presné znenie otázky, ako aj zastúpenie jednotlivých variantov odpovedí uvádza nasledujúci graf č. 6.

Graf č. 6

O tom že, životná úroveň domácnosti zostane rovnaká aj po zavedení eura, sú presvedčení častejšie ako v celoslovenskom priemere najmä ľudia s vysokoškolským vzdelaním, ostatní ekonomicky neaktívni, zamestnanci, žijúci v mestách nad 100 tisíc obyvateľov a ľudia vo veku od 16 do 29 rokov.

Zhoršenie životnej úrovne zavedením eura očakávajú najmä občania maďarskej národnosti, dôchodcovia, ľudia vo veku nad 60 rokov, nezamestnaní, ale aj obyvatelia Trnavského kraja a občania so základným vzdelaním.

O zlepšení životnej úrovne sú presvedčení najmä podnikatelia a živnostníci, ľudia s vysokoškolským vzdelaním, ako aj ľudia vo veku od 30 do 44 rokov.

III. Vnímanie potenciálnych prínosov a nevýhod zavedenia eura

Pozitíva zavedenia eura vidí slovenská verejnosť predovšetkým v možnosti menej komplikovaného cestovania do zahraničia (41%), jednoduchšieho obchodovania s cudzinou (33%), ako aj v používaní eura ako platidla, ktoré je silnejšou, istejšou a stabilnejšou menou v porovnaní so slovenskou korunou (30%).

Najvýraznejšia zmena oproti prieskumu z konca októbra, pokles o 4 percentuálne body, bola zaznamenaná pri druhej najčastejšie uvádzanej výhode, zjednodušenom cestovaní do zahraničia a menej zreteľný, 3 %-ný pokles, zistil prieskum pri očakávaní rastu plátov a dôchodkov ako dôsledku vstupu do eurozóny. Výsledky z posledného októbrového prieskumu a z troch prieskumov realizovaných v novembri sa nachádzajú v tabuľke č. 3.

Tabuľka č. 3

Uvedte, čo bude podľa vás najväčším prínosom zavedenia eura na Slovensku? 1/ (údaje v %)				
	21.10.08	7.11.08	14.11.08	24.11.08
Zjednodušenie cestovania do zahraničia	42	43	43	41
Zjednodušenie obchodovania so zahraničím	37	39	36	33
Silnejšia, istejšia a stabilnejšia mena	31	31	30	30
Prehľadnejšie porovnanie cien tovarov a služieb s ostatnými krajinami eurozóny	25	23	26	24
Zvýšenie prestíže, imidžu a sebavedomia obyvateľov SR	14	13	13	14
Nárast turizmu	12	14	14	13
Rýchlejšie vyrovnávanie rozdielov medzi SR a členskými krajinami EÚ	12	10	12	12
Zlepšenie ekonomickej situácie v SR	9	10	9	9
Príliv zahraničných investorov	8	8	6	7
Rast plátov a dôchodkov	9	8	7	6
Zníženie nezamestnanosti	4	2	3	3
Neočakávam žiadne prínosy	16	15	16	17
Neviem	2	1	1	4

V zjednodušení cestovania do zahraničia vidia prínos vstupu do eurozóny častejšie, ako je celoslovenský priemer, respondenti vo veku 16 až 29 rokov, opýtaní s vysokoškolským vzdelaním a zamestnanci.

Menej komplikované obchodovanie s cudzinou deklarovali ako výhodu zavedenia eura predovšetkým podnikatelia, držitelia vysokoškolských diplomov a účastníci prieskumu z obcí do 2 tisíc obyvateľov.

Tretiu najčastejšie uvádzanú výhodu - euro ako silnejšiu, istejšiu a stabilnejšiu menu – uvádzali najmä vysokoškolsky vzdelaní oslovení, obyvatelia Banskobystrického kraja, podnikatelia, zamestnanci a oslovení vo veku 30 až 44 rokov.

1/ Vzhľadom na možnosť uviesť viac odpovedí súčet percent presahuje 100

Stabilizovanosť postojov verejnosti k problematike eura potvrdzuje aj ďalšia skúmaná téma, vnímanie obáv zo zavedenia eura. Aktuálny prieskum potvrdil, že v slovenskej verejnosti opakovane rezonujú najmä obavy z rozpoznávania nového platidla, z množstva mincí v peňaženke, špekulácií v obchodoch a klamania zákazníkov, ako aj zo zvyšovania cien po zaokrúhľovaní. Uvedené obavy deklarovalo od 30 do 33 % opýtaných.

Oproti prieskumu z konca októbra zaznamenal aktuálny prieskum pokles o 4 percentuálne body pri obavách zo zvyšovania cien po neférovom zaokrúhľovaní a obavy zo špekulácií a klamania zákazníkov. O niečo menší, 3 %-ný pokles oproti prieskumu zo záveru októbra nastal pri obavách z prepočítavania cien. Kompletné výsledky z posledných štyroch prieskumov sú v tabuľke č. 4.

Tabuľka č. 4

Uvedte, čoho sa najviac obávate v súvislosti so zavedením eura? 1/ (údaje v %)				
	21.10. 08	7.11. 08	14.11. 08	24.11. 08
Zvykania si na nový vzhľad bankoviek a mincí, ich rozpoznávania	35	39	34	33
Množstva mincí v peňaženke	34	34	34	32
Špekulácií v obchodoch, klamania zákazníkov	34	31	32	30
Zvyšovania cien, zaokrúhľovania	34	27	28	30
Prepočítavania cien	24	20	20	21
Zhoršenia finančnej situácie a nedostatku peňazí v domácnosti	17	18	19	19
Cien tovarov a služieb v novej mene	16	17	14	17
Nárastu chudoby a prehlbovania nerovností	15	18	19	17
Znehodnotenia úspor a majetku	12	11	12	10
Obmedzenia národnej suverenity (zvýšenia závislosti od EÚ)	6	8	8	7
Nepriaznivého vplyvu na hospodárstvo a ekonomickú situáciu SR	4	5	5	6
Problémov so zaobstaraním si eur	2	2	3	3
Iné odpovede	0	0	1	1
Nemám žiadne obavy	7	6	7	8
Neviem	0	1	1	1

Zvykanie si na nový vzhľad bankoviek a mincí po prechode na euro znepokojuje najmä občanov vo veku 60 a viac rokov, obyvateľov Žilinského kraja a ženy.

Neprijemnosti spojené s množstvom mincí v peňaženke očakávajú vo zvýšenej miere, oproti priemeru za celé Slovensko, obyvatelia Prešovského kraja a zamestnanci.

Zvyšovanie cien po zaokrúhľovaní vidia ako negatívum prijatia jednotnej meny hlavne obyvatelia Banskobystrického kraja a dôchodcovia.

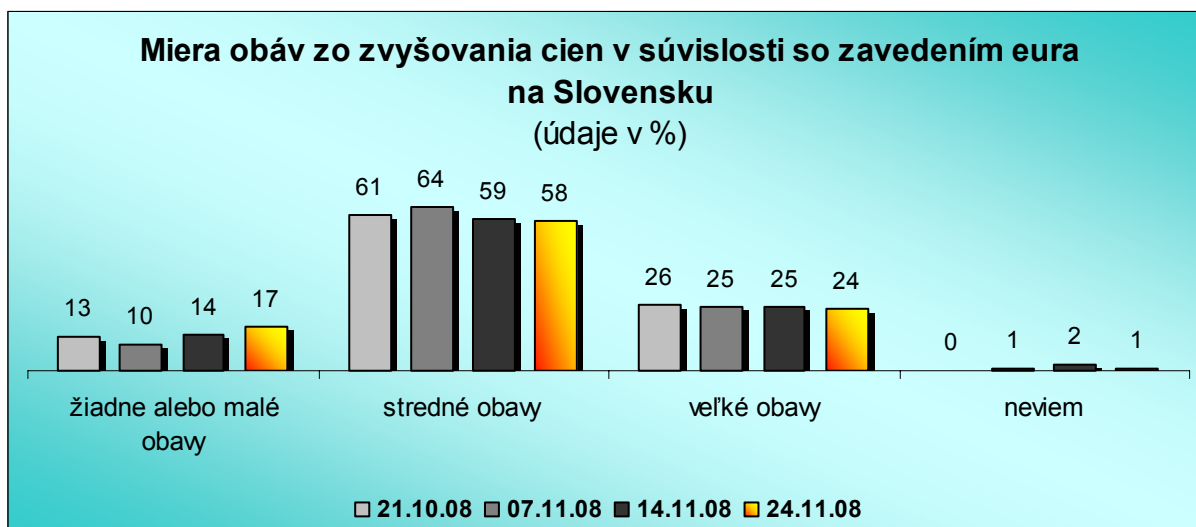
1/ Vzhľadom na možnosť uviesť viac odpovedí súčet percent presahuje 100

Špekulácií v obchodoch a klamaní zákazníkovi po zavedení eura na Slovensku sa obávajú najmä účastníci prieskumu žijúci v Košickom kraji a obyvatelia najväčších miest s počtom nad 100 tisíc obyvateľov.

Vo vývoji miery obáv zo zvyšovania cien v súvislosti so zavedením eura nastalo niekoľko menších zmien. Hoci medzi koncom októbra a začiatkom novembra 2008 stúpol podiel ľudí so strednou mierou obáv o 3 percentuálne body a klesol podiel ľudí so žiadnymi alebo malými obavami rovnako o 3 percentuálne body, možno konštatovať, že v priebehu novembra došlo k pohybu v opačnom smere. Najpočetnejšiu skupinu tvorí naďalej stredná miera obáv, pričom túto mieru na konci novembra vyjadrilo 58 % opýtaných, čo predstavuje pokles o 3 percentuálne body v porovnaní s koncom októbra 2008 a pokles o 6 percentuálnych bodov v porovnaní so začiatkom novembra tohto roku. Druhú najpočetnejšiu kategóriu tvoria veľké obavy, ktoré v poslednom prieskume vyjadrilo 24 % respondentov. V porovnaní s koncom októbra nastal pokles v tejto kategórii o 2 percentuálne body. Obyvateľov bez obáv, resp. s malými obavami zo zvyšovania cien v súvislosti so zavedením eura je podľa posledného prieskumu 17 % a táto hodnota predstavuje namerané maximum. Oproti koncu októbra nastal nárast obyvateľov bez obáv alebo s malými obavami o 4 percentuálne body a oproti začiatku novembra tohto roku o 7 percentuálnych bodov.

Údaje znázorňuje graf č. 7.

Graf č. 7

Žiadne alebo malé obavy sa podľa posledného prieskumu častejšie ako v celoslovenskom priemere vyskytujú u podnikateľov a živnostníkov, u ľudí s vysokoškolským vzdelaním a u skupiny ostatných ekonomicky neaktívnych, ktorá je tvorená najmä študentmi, a tiež u ľudí vo veku od 16 do 29 rokov.

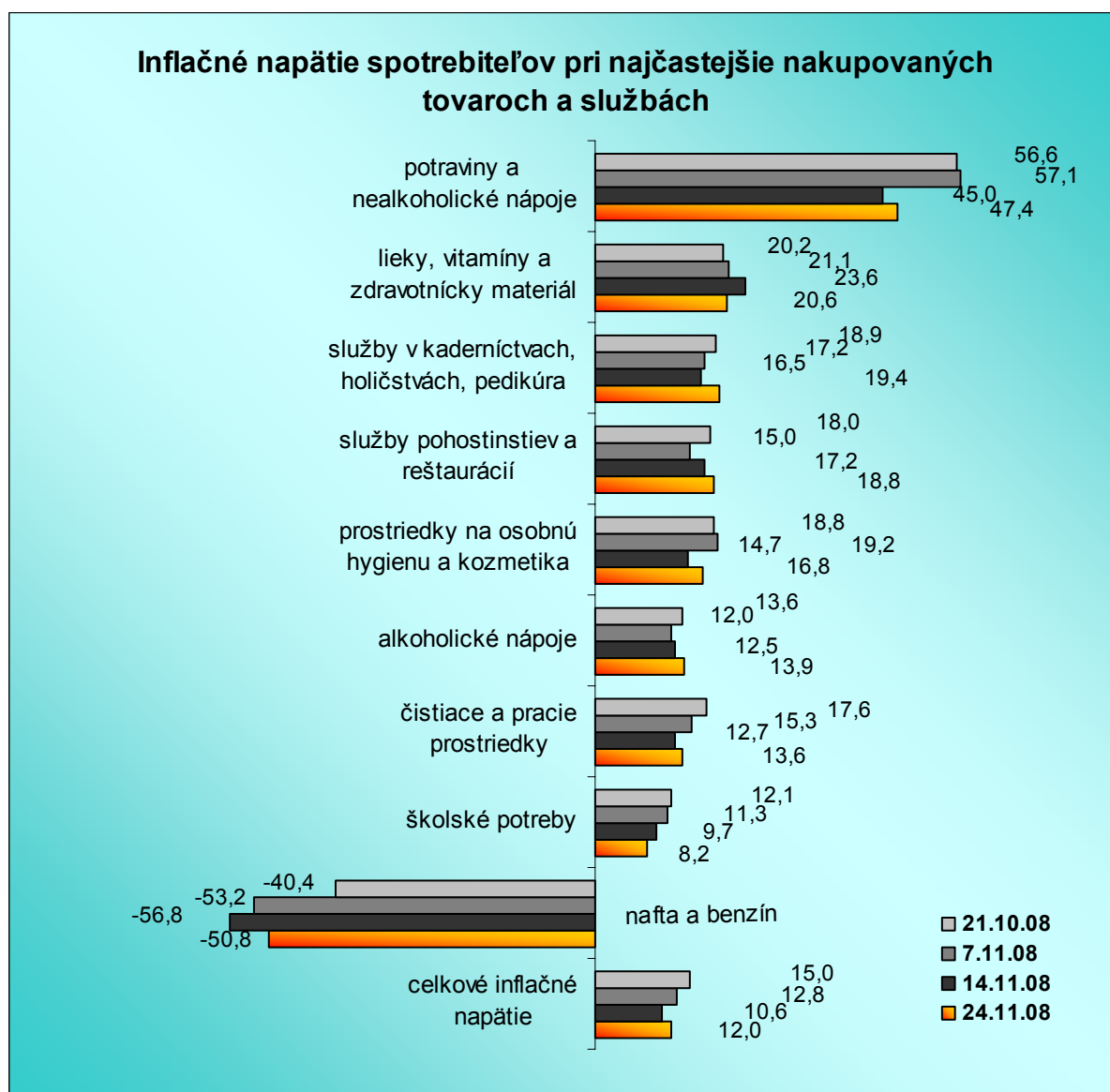
Stredná miera obáv je častejšia u zamestnancov, u ľudí zo sídiel od 2 tisíc do 10 tisíc obyvateľov, u robotníkov a u obyvateľov vo veku od 30 do 44 rokov.

Veľké obavy zo zvyšovania cien v súvislosti so zavedením eura sú typické pre dôchodcov a ľudí vo veku nad 60 rokov, so základným vzdelaním, ďalej pre nezamestnaných, ako aj pre obyvateľov Trnavského kraja a občanov maďarskej národnosti.

IV. Subjektívne vnímanie vývoja spotrebiteľských cien vybraných tovarov a služieb

Prvé dve novembrové merania subjektívne vnímanej inflácie potvrdzovali pokračovanie priaznivého trendu vo vývoji názorov obyvateľstva. Šesť z deviatich indikátorov inflačného napätia dosiahlo v tomto období svoje najnižšie hodnoty (nafta spolu s benzínom, alkoholické nápoje, čistiace a pracie prostriedky, prostriedky na hygienu a kozmetika, služby pohostinstiev a nakoniec potraviny s nealkoholickými nápojmi). Na konci novembra došlo k obratu, situácia sa začala zhoršovať. Oproti predchádzajúcej dekáde nepriaznivý vývoj zaznamenalo 6 sledovaných oblastí, avšak pri medzimesačnom porovnaní výsledky boli pri 5 indikátoroch ešte stále priaznivejšie ako na konci októbra, pri ostatných medzimesačné zhoršenie nedosahovalo ani jeden bod. V komparácii s poslednou októbrovou dekadou sa zlepšenie prejavilo najmä pri nafta a benzíne (o 10,4 bodu) a pri potravinách a nealkoholických nápojoch (o 9,2 bodu). Údaje poskytuje graf č. 8.

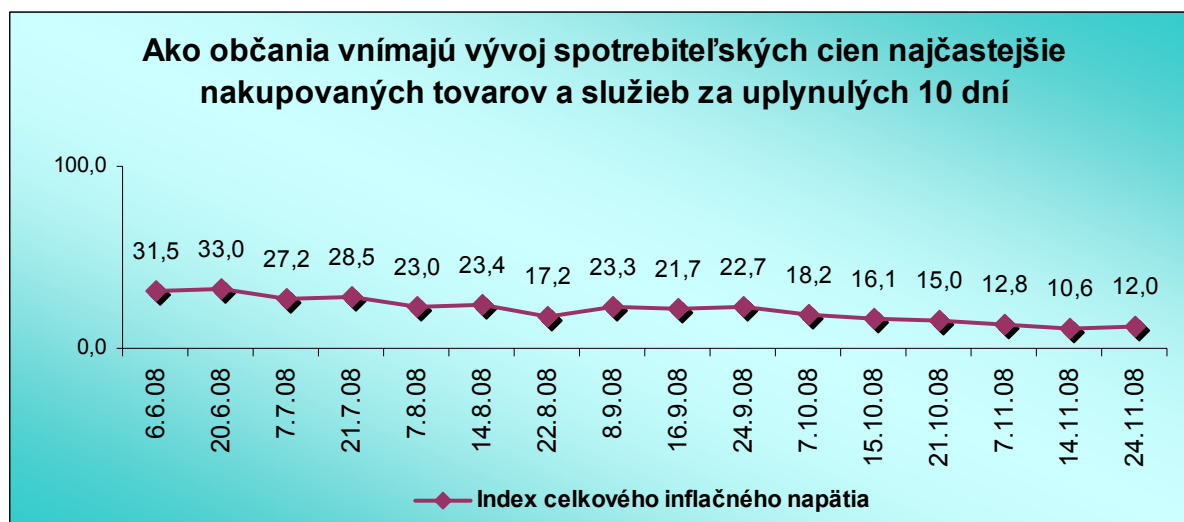
Graf č. 8

Položkou s najvyšším inflačným napätím ostávajú i naďalej potraviny a nealkoholické nápoje (aktuálna hodnota 47,4). Najpriaznivejší stav vykazuje nafta a benzín (aktuálne -50,8, ide o deflačné hodnotenia).

Ako znázorňuje graf č. 9, pri indexe celkového inflačného napätia sa do polovice novembra 2008 prejavuje klesajúci trend. Aktuálna hodnota oproti predchádzajúcej dekáde vykazuje síce zhoršenie o 1,4 bodu, je však stále o 3 body priaznivejšia ako pred mesiacom.

Graf č. 9

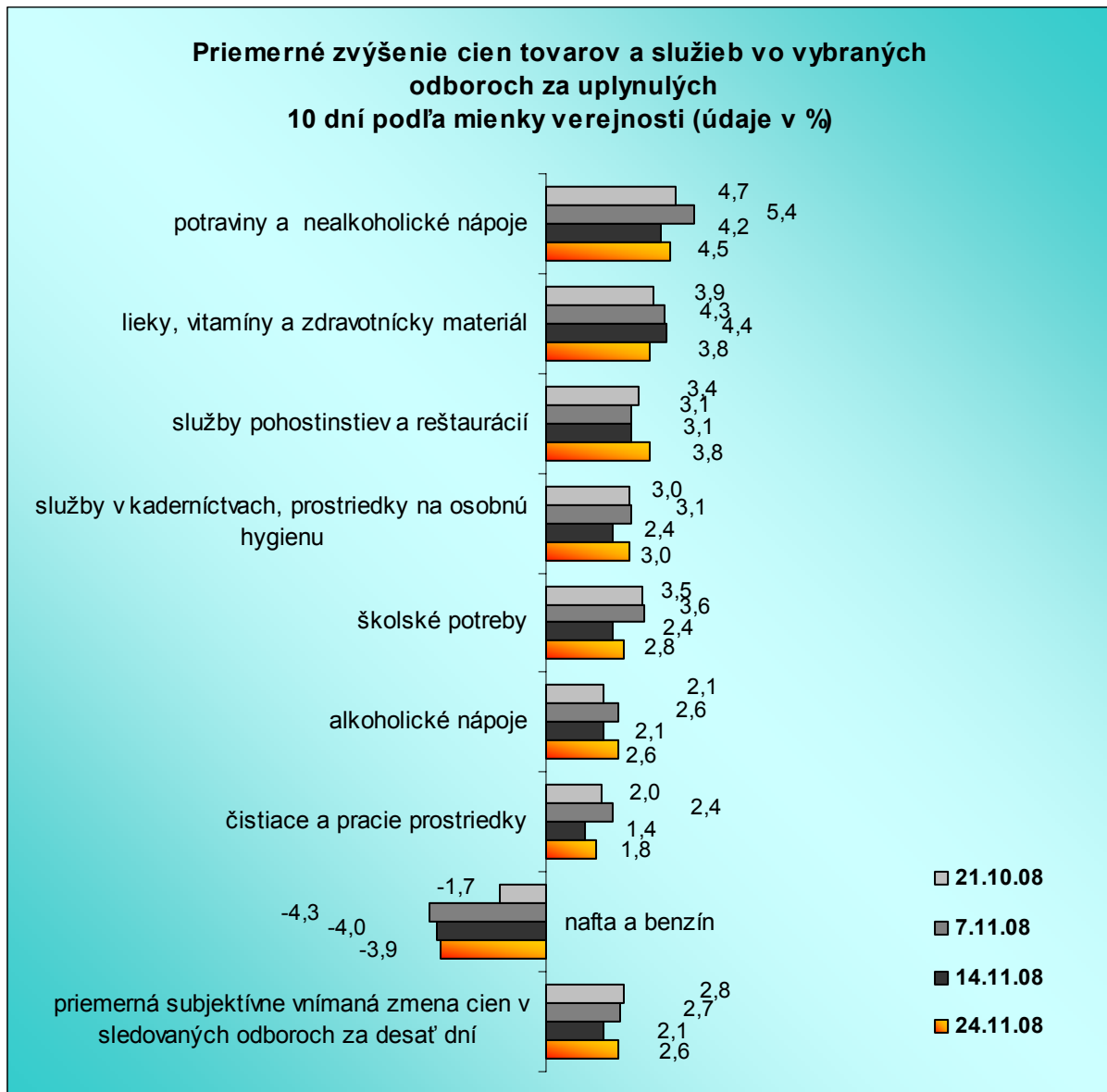

Aj pri subjektívnom vnímaní miery zvýšenia cien pokračoval v prvej polovici novembra pozitívny vývoj. Historicky najnižšie hodnoty boli v tomto období namerané pri všetkých indikátoroch s výnimkou školských potrieb a liekov, spolu s vitamínmi a zdravotníckym materiálom. Koncom novembra sme aj tu znamenali obrat. V komparácii s predchádzajúcou dekadou sa s výnimkou liekov o 0,1 až 0,7 percentuálneho bodu zvýšili priemerné čísla, ktorými obyvatelia odhadovali pohyb cien najčastejšie nakupovaných tovarov a služieb. Oproti stavu pred mesiacom boli priaznivejšie výsledky namerané pri piatich okruhoch, najviac sa posunula nafta a benzín (o 2,2 percentuálneho bodu, kde mínusové znamienko naznačuje, že ceny sa podľa názoru občanov v priemere nezvýšili, ale znížili). Ostatné medzimesačné rozdiely boli menšie ako jeden percentuálny bod. Ilustrované výsledky poskytuje graf č. 10 na nasledujúcej strane.

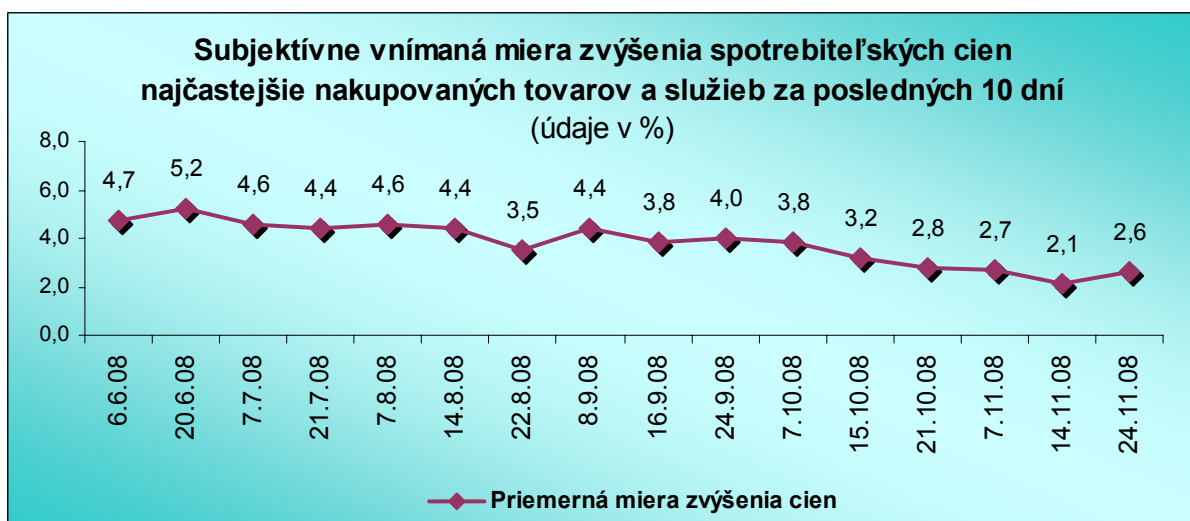
V grafe č.11, taktiež na nasledujúcej strane, možno nájsť vývoj názorov občanov na infláciu za všetky doterajšie prieskumy. Do polovice novembra 2008 je badateľná tendencia znižovania tempa rastu cien, najnižšia hodnota 2,1 % bola zaznamenaná na prelome prvej a druhej novembrovej dekády 2008. O desať dní neskôr obyvatelia SR subjektívne odhadovali, že ceny najčastejšie nakupovaných tovarov a služieb sa za 10 dní v priemere zvýšili o 2,6 %. Je to vyššia miera ako pred 10 dňami (o 0,5 percentuálneho bodu), ale opäť nižšia ako pred mesiacom (o 0,2 percentuálneho bodu).

Graf č. 10

Graf č. 11

Zhrnutie

- ❑ Slovenská televízia je rozhodujúcim médiom podávajúcim informácie o zavedení eura. Myslia si to takmer tri pätiny respondentov (57%). Dôležitú úlohu pri informovaní o vstupe do eurozóny plnia aj ostatné televízie (49%), denná tlač (41%) a po prvýkrát aj informačné materiály (35%).
- ❑ Počas novembra 2008 informácie o zavedení eura postačovali alebo viac postačovali ako nepostačovali 88 až 91 % občanov vo veku 16 a viac rokov. Tieto údaje dokladujú naďalej pretrvávajúcu vysokú mieru informovanosti. Informácie v priebehu spomínaného obdobia nepostačovali 1 až 3 % oslovených a viac nepostačovali ako postačovali 6 až 9 % opýtaných.
- ❑ Poskytované informácie o zavedení eura považuje viac ako polovica občanov vo veku 16 a viac rokov za zrozumiteľné, pričom spolu ich za zrozumiteľné alebo za viac zrozumiteľné ako nezrozumiteľné považovalo na konci novembra 2008 približne deväť desatín občanov. Spomínané informácie považovalo na konci novembra 2008 za užitočné alebo za viac užitočné ako neužitočné 93 % občanov.
- ❑ Hlavnými témami, ktoré v súvislosti s prijatím eura zaujímajú slovenskú verejnosť, sú opäť vplyv zavedenia eura na životnú úroveň a fungovanie domácností (37%), ďalej ako sa prejaví vstup do eurozóny na úrovni maloobchodných cien (32%) a v čom možno vidieť hlavné výhody a nevýhody zavedenia eura (29%).
- ❑ Najčastejším pocitom, s ktorým verejnosť očakáva zavedenie eura, bol počas novembra 2008 mierny optimizmus s podielom 34 % v populácii 16 ročných a starších. Druhým najčastejším pocitom sa na konci novembra stala ľahostajnosť, pričom podiel tohto pocitu v novembri 2008 klesal z hodnoty 36 % na hodnotu 32 %.
- ❑ Najväčší podiel obyvateľov Slovenska sa domnieva, že zavedením eura sa pre nich osobne nič nezmení. Toto presvedčenie malo, podľa posledného prieskumu, 40 % oslovených. Na konci novembra 2008 vnímalo zavedenie eura ako prínos alebo ako viac prínos než nevýhodu 25 % a ako nevýhodu alebo viac nevýhodu než prínos 29 % populácie vo veku 16 a viac rokov.
- ❑ Na konci novembra 2008 si 52 % občanov vo veku 16 a viac rokov myslí, že zavedenie eura nebude mať vplyv na hospodárenie ich domácnosti. Štvrtina opýtaných predpokladá, že sa životná úroveň ich domácnosti trochu zhorší a 9 % sa domnieva, že životná úroveň sa zhorší veľmi. Spolu zhoršenie životnej úrovni domácnosti predpokladá 34 %. O zlepšení životnej úrovne svojej domácnosti zavedením eura je spolu presvedčených 7 % respondentov.
- ❑ Pozitíva zavedenia eura vidí slovenská verejnosť predovšetkým v možnosti menej komplikovaného cestovania do zahraničia (41%), jednoduchšieho obchodovania s cudzinou (33%), ako aj v užívaní eura ako platidla, ktoré je silnejšou, istejšou a stabilnejšou menou v porovnaní so slovenskou korunou (30%).

- ❑ V slovenskej verejnosti opakovane rezonujú najmä obavy z rozpoznávania nového platidla, z množstva mincí v peňaženke, špekulácií v obchodoch a klamaní zákazníkov, ako aj zo zvyšovania cien po zaokrúhľovaní. Uvedené obavy deklarovalo od 30 do 33 % opýtaných.
- ❑ V prvej polovici novembra 2008 pokračovalo upokojuvanie inflačných nálad obyvateľov. Šesť z deviatich indikátorov inflačného napätia dosiahlo v tomto období svoje najnižšie hodnoty (nafta spolu s benzínom, alkoholické nápoje, čistiace a pracie prostriedky, prostriedky na hygienu a kozmetika, služby pohostinstiev a napokon potraviny s nealkoholickými nápojmi). Na konci novembra došlo k obratu, situácia sa trochu zhoršila, avšak pri medzimesačnom porovnaní výsledky boli pri 5 indikátoroch ešte stále priaznivejšie ako pred mesiacom.
- ❑ Okruhom s najvyšším inflačným napätím ostávajú i naďalej potraviny a nealkoholické nápoje, najpriaznivejší stav naznačila nafta a benzín, kde prevažujú deflačné hodnotenia.
- ❑ Celkové inflačné napätie pri najčastejšie nakupovaných tovaroch a službách klesalo do polovice novembra 2008. Jeho aktuálna hodnota oproti predchádzajúcej dekáde vykazuje síce zhoršenie o 1,4 bodu, je však stále o 3 body priaznivejšia ako pred mesiacom
- ❑ Na konci novembra 2008 obyvatelia SR subjektívne odhadovali, že ceny najčastejšie nakupovaných tovarov a služieb sa za 10 dní v priemere zvýšili o 2,6 %. Je to vyššia miera ako pred 10 dňami (o 0,5 percentuálneho bodu), ale opäť nižšia ako pred mesiacom (o 0,2 percentuálneho bodu).